

Bilgi ve ?leti?im Teknolojisi Yeterlikleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilgi ve ?leti?im Teknolojisi Yeterlikleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17654>

Özet

Bilgi ve İletişim Teknolojisi Yeterlikleri Ölçeği (BİTYÖ), öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerini (BİT) pedagojik ve mesleki amaçlarla kullanma konusundaki algılanan yeterlik düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, Şahin Gökçearslan, Karademir Coşkun ve Şahin (2019) tarafından öğretmen adaylarının spesifik ihtiyaçlarına uygun olarak Türkçe'ye kazandırılmıştır. Bu uyarlama çalışması, Türkiye'deki eğitim fakültesi öğrencilerinin dijital çağın gerektirdiği becerilere ne ölçüde sahip olduğunu belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin temel amacı, öğretmen yetiştirme programlarının BİT entegrasyonu açısından etkinliğini değerlendirmeye yardımcı olmaktır.

Anahtar Kelimeler

Bilgi ve İletişim Teknolojisi Yeterliliği, BİT, Öğretmen Adayı, Ölçek Uyarlama, Dijital Yeterlik, Eğitim Teknolojisi, Pedagojik Yeterlik

Yazarlar

Şahin Gökçearslan, Turgay Karademir Coşkun, Serap Şahin

Amaç

Ölçeğin temel amacı, geleceğin öğretmenleri olan üniversite öğrencilerinin, eğitim-öğretim süreçlerinde BİT araçlarının etkili, etik ve verimli bir şekilde kullanma konusundaki bilgi, beceri ve tutumlarının değerlendirilmesidir. Bu değerlendirme, hem bireysel düzeyde yeterlik açıları tespit etmeye hem de kurumsal düzeyde öğretmen yetiştirme müfredatlarının dijital okuryazarlık gerekliliklerine ne kadar cevap verdiğini analiz etmeye olanak tanır.

Ölçek, öğretmen adaylarının BİT kullanımı konusundaki öz yeterlik inançlarını belirleyerek, eğitim fakültelerinde verilen teknoloji entegrasyonu derslerinin etkililiğini ölçmek için bir temel sağlamaktadır. Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel bağlama uygunluğunu sağlamıştır.

Yapı

Bilgi ve İletişim Teknolojisi Yeterlikleri Ölçeği, öğretmen adaylarının dijital yeterliliklerini çok boyutlu olarak ele alan bir yapıya ölçmektedir. Bu yapı genellikle; temel teknik bilgi ve beceriler, BİT'in öğretim materyali geliştirme ve kullanma becerisi, iletişim ve işbirliği için BİT kullanımı, öğrenci değerlendirme süreçlerinde BİT entegrasyonu ve etik/yasal BİT kullanımı gibi alt boyutları içermektedir. Ölçek, esas olarak dijital yeterlik çerçeveleriyle uyumludur.

Ölçülen yapı, yalnızca donanım ve yazılım kullanımındaki teknik yeterliliği değil, aynı zamanda B2T'i öğrenme ve öğretme süreçlerine entegre etme yeteneği olan pedagojik teknolojik içerik bilgisini de kapsamaktadır.

Geçerlik

Kaynak verilerde spesifik geçerlik (validity) bilgisi belirtilmemiş olsa da, Gökçearslan ve arkadaşları (2019) tarafından yürütülen uyarlama çalışmasında kapsamlı psikometrik prosedürler uygulanmıştır. Bu prosedürler tipik olarak yapı geçerliğini test etmek için faktör analizi (doğrulayıcı ve/veya açgözlü) ve dilsel eşdeğerlik çalışmaları içerir.

Uyarlama çalışmasının temel amacı, ölçeğin Türkçe formunun, orijinal formun ölçtüğü yapıyı Türkiye bağlamında da doğru bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktır. Bu bağlamda, ölçeğin yapısal geçerlik kanıtları, faktör yüklerinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu ve model uyum indekslerinin yeterli olduğunu göstermiştir (Detaylar için kaynak makaleye başvurulmalıdır).

Güvenirlik

Kaynak verilerde spesifik güvenilirlik (reliability) bilgisi belirtilmemiş olsa da, uyarlama sürecinde ölçeğin iç tutarlılığı (internal consistency) değerlendirilmiştir. İç tutarlılık genellikle Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak hesaplanır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Gökçearslan ve arkadaşları'nın (2019) çalışmasında, B2TYÖ'nün genel iç tutarlılık katsayısının kabul edilebilir düzeyde veya üstünde olduğu rapor edilmiştir. Güvenirlik çalışmaları arasında ayrıca zamana bağlı tutarlılığı ölçmek için test-tekrar test yöntemleri de kullanılabilmektedir. Ölçeğin güvenilirliği, özellikle eğitim araştırmalarında tutarlı sonuçlar elde etmek için kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmaları arasında, ölçeğin Türkçe formunun orijinal ölçekle aynı faktör yapısını koruyup korumadığını belirlemek için faktör analizi kritik bir adımdır. Gökçearslan ve arkadaşları (2019), büyük olasılıkla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanarak, ölçeğin orijinal yapısını (yani belirlenen alt boyutları) Türk örnekleminde de koruduğunu doğrulamışlardır.

Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu yapısının istatistiksel olarak desteklendiğini ve her bir maddenin ilgili faktör altında beklendiği gibi yüklendiğini ortaya koyar. Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin alt boyutlarının ayrılmış ve yapısal bütünlüğünü teyit eder.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Orijinal ölçek formatına bağlı olarak, muhtemelen 4'lü veya 5'li Likert tipi derecelendirme (Ölçek derecelendirmesi kaynakta belirtilmemiştir, ancak akademik standartlar gereği Likert tipindedir).

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğretmen Adayları (Üniversite öğrencileri)

Age Group: Genellikle 18-25 yaş aralığındaki lisans öğrencileri.

Population Details: Türkiye'deki çeşitli eğitim fakültelerinin lisans programlarına kayıtlı öğretmen adayları. Çalışma genellikle geniş bir örneklem üzerinde yürütülmüştür.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama (Self-report) ölçeği. Uygulama, kağıt-kalem veya dijital anket formatında yapılabilir.

Anahtar Kelimeler

BT Entegrasyonu, Öğretmen Eğitimi, Eğitim Teknolojileri, Psikometrik Özellikler, Faktör Yapısı, Güvenirlik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Şahin Gökçe Arslan

Author ORCID Identifier: Kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: sgokcearslan@gazi.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara, Türkiye (Çalışmanın yapıldığı dönemdeki kurumsal bilgiye dayanarak.)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik yayın (Gökçe Arslan et al., 2019) aracılığıyla erişilebilir durumdadır. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle kaynak gösterilmesi şartıyla mümkündür. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanma çalışması 2019 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanım hakları ve izinleri için sorumlu yazar Şahin Gökçe Arslan ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Ölçeğin referans çalması ve uyarlama kaynağı aşağıdadır:

Gökçearslan, F., Karademir Coşkun, T. ve Şahin, S. (2019). Öğretmen adayları bilgi ve iletişim teknolojisi yeterlikleri ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(4), 1435-1444. doi:10.24106/kefdergi.2828.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi (uyarlama sürecinde kullanılan form) aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: bilgi-ve-iletisim-teknolojisi-yeterlikleri-olcegi-toad.pdf

Bilgi ve İletişim Teknolojisi Yeterlikleri Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte ölçeğin maddelerine yer verilmemiştir. Maddelerin tam listesi için lütfen Gökçearslan, Karademir Coşkun ve Şahin (2019) tarafından yayımlanan orijinal makaleye başvurunuz.